

Budoucnost a člověk

Pascal si v jednom svém „zlomku“ napsal (24-127, p. 503): „Condition de l'homme. Inconstance, ennui, inquiétude.“ Je zvláštní, že si přitom ani my dost jasně neuvědomujeme, že ve všech těchto charakteristikách se skrývá vztah člověka k tomu, co přichází z budoucnosti, tedy krátce k budoucímu. Dalo by se to vyslovit v docela jiném kontextu také s důrazem na pozitivní stránku onoho „očekávání“: místo nestálosti by bylo možno zdůraznit invenci a tvořivost, místo nudy činorodost, místo neklidu nedočkavost a usilovné spění „kupředu“ při nějakém „díle“ či „skutku“, při uskutečňování něčeho nového. Jak by mohl být člověk klidný, usedlý, jak by se mohl v něčem a s něčím spokojit jako se stálým a pevným, jak by se vůbec mohl zastavit a spočinout – a být přitom ještě naživu? A jak by mohl doopravdy doufat, že vposledu takto natrvalo spočine, na věky se zastaví – a v tom vidět svou spásu, svou „nesmrtelnost“? Ten nemožný Augustinův platonismus, který neviděl, nebyl schopen vidět, že ono „spočinutí v tobě“, tj. v Bohu, „donec requiescat in te“, je naprosto bezperspektivní! Ta absurdita „pravého bytí“, které je vyňato, vytrženo z času, které ergo eo ipso přestává být opravdovým bytím a podobá se geometrickému útvaru! To už není jen nuda, to není je nastavovaná kaše, to je – „nic“! Ale „nic“, z něhož nemůže vůbec nic vzniknout, nic povstat, nic začít.

(Písek, 100409-1.)